

Kérdések és válaszok a Körmend és Vidéke Takarékszövetkezetről

2014. január 23.

1. Milyen intézkedést hozott a Magyar Nemzeti Bank (MNB) a Körmend és Vidéke Takarékszövetkezettel (Takarékszövetkezet) szemben?

Az MNB 2014. január 23-án kelt határozatában visszavonta a Körmend és Vidéke Takarékszövetkezet tevékenységi engedélyét és elrendelte az intézmény végelszámolását. A hitelintézeti törvény előírásának megfelelően a tevékenységi engedély visszavonását előzetesen jóváhagyta a nemzetgazdasági miniszter is.

2. Miért volt szükség a tevékenységi engedély visszavonására?

A MNB átfogó vizsgálatot folytatott a Körmend és Vidéke Takarékszövetkezetnél, majd a vizsgálatban feltárt kockázatokra tekintettel 2013. november 5-én felügyeleti biztosokat rendelt ki az intézményhez. A biztosok kirendelését azonban nem követték olyan súlyú intézkedések a tulajdonosok részéről, melyek a takarékszövetkezet helyzetét érdemben stabilizálni tudták volna.

Az MNB most többek között azért kényszerült a tevékenységi engedély visszavonására, mert a takarékszövetkezet gyenge fizetőképessége (likviditási helyzete) tovább romlott, fennáll a veszélye annak, hogy fizetési kötelezettségeinek nem lesz képes eleget tenni, és az MNB megítélése szerint takarékszövetkezet működésének egyes elemeibe történő célzott intézkedéssel történő beavatkozás már nem lenne alkalmas a takarékszövetkezet pénzügyi egyensúlyának helyreállítására.

3. Az MNB előzőleg, 2013. november 5-én felügyeleti biztosokat nevezett ki a Körmend és Vidéke Takarékszövetkezethez. Miért volt szükség a biztosok kinevezésére, ha ezután mégis visszavonták az intézmény tevékenységi engedélyét? Miért nem tudták helyreállítani a felügyeleti biztosok a takarékszövetkezet biztonságos működését?

Az MNB átfogó vizsgálatot végzett a Körmend és Vidéke Takarékszövetkezetnél, melynek során a takarékszövetkezet tőke és likviditási helyzetében számos hiányosságot tárt fel. A hiányosságok több esetben hasonló ügylettípusokhoz kötődtek, a személyi felelősség ezek kapcsán még vizsgálendő.

Ezekre tekintettel – annak érdekében, hogy teljes mértékben biztosított legyen a takarékszövetkezet jogszabályi előírásoknak megfelelő működése, és az intézmény irányításához és vezetéséhez kapcsolódó jogkörök megbízható (prudens) gyakorlása – az MNB szükségesnek tartotta felügyeleti biztosok kirendelését.

A felügyeleti biztosok a törvény értelmében az intézmény igazgatóságának szerepét veszik át valamely az MNB által kockázatosnak ítélt intézménynél. Ők alkalmasak lettek volna arra, hogy az intézmény kockázatvállalási gyakorlatában fordulatot hajtsanak végre, azonban a már felhalmozódott problémák kezelésére, a prudens működéshez szükséges tőke és likviditás biztosítására csak korlátozottan lettek volna képesek.

A Körmend és Vidéke Takarékszövetkezet esetében a korábbi évek negatív üzleti folyamatait fékezni ugyan lehetett volna, ám jelentős további – akár végleges – likviditás és tőkevesztés nélkül nem lehetett volna leállítani. Eredményes válságkezelésre ugyanakkor csak olyan mértékű ráfordítás, tőkepótlás révén lett volna esély, amelynek végrehajtására az MNB ésszerű időtávon belül nem látott reális esélyt.

4. Milyen teherrel járt volna a takarékszövetkezetnek (végső soron az ügyfeleknek), ha az MNB végelszámolás helyett a kockázatos hitelállomány értékesítésére, a helyzet rendezésére kötelezte volna a Takarékszövetkezetet?

A problémás portfólió megtisztítása az MNB által túlzottan kockázatosnak értékelt elemektől több milliárd forintnyi – a Körmend és Vidéke Takarékszövetkezet méretéhez képest óriási – azonnal elszámolandó veszteséggel járna. Ez gyakorlatilag olyan tőkevesztést eredményezne, mely ellehetetlenítené a takarékszövetkezet tőkehelyzetét.

Az eszközportfólió átalakítására és megfelelő minőségű hitelek gyors bevonására nincs reális esély a fennálló tulajdonosi kötések, s a jó ügyfelekért folytatott erős piaci verseny miatt. Az alacsonyabb kockázatú ügyfélkör esetleges megszerzése ráadásul csak alacsonyabb hitelkamatokkal lenne lehetséges, mely nem fedezné a takarékszövetkezetnél lekötött betétek piac felett árazott kamatait. A betétállomány kamatainak csökkentése pedig annak leépüléséhez vezetne, mely tovább súlyosbítaná az amúgy is feszített likviditási helyzetet és könnyen fizetéképtelenséghez vezetne.

A nagyszámú és jelentős részben súlyos jogszabálysértés, biztonsági hiányosság kiküszöbölése, a belső kontrollmechanizmusok kiépítése és így a biztonságos hitelintézeti működés helyreállítása, fenntartása olyan ráfordításokat igényelne, amelyek még középtávon sem tennék lehetővé a nyereséges gazdálkodást.

Összességében tehát az MNB megítélése szerint a takarékszövetkezet hosszú távú fenntartható működésének biztosítása csak olyan rendkívüli ráfordításokkal lenne lehetséges, melyek forrása nem biztosított. A takarékszövetkezet ügyfelei és tulajdonosai további vagyónesztésének, illetve a nagyobb társadalmi károk megelőzése érdekében az MNB a takarékszövetkezet végelszámolásának elrendeléséről határozott.

5. Az MNB a formálódó jogszabályok szerint a felügyeleti biztosok kirendelése, engedélyvisszavonás (végelszámolás, felszámolás kezdeményezése) eszközök mellett korai válságmegelőző, úgynevezett szanalási lehetőséget is kap majd a jövőben. Miért nem lehetett ezt az eszközt használni a Körmendi Tksz. megmentésére?

A hatályos jogszabályok ezt a lehetőséget még nem tartalmazzák, és a jövőbeni magyar szabályozás alapját jelentő uniós rendelkezések sem véglegesek még. Az MNB a potenciális károk megelőzése és a hitelintézeti rendszerrel szembeni bizalom fenntartása érdekében alapos mérlegelést követően határozott a végelszámolás megindítása mellett.

6. Tagja-e a Körmendi Tksz. a szövetkezeti integrációnak, s így a Szövetkezeti Hitelintézetek Integrációs Alapjának? Miért nem menti meg ez a 2013 nyarán létrehozott integráció a takarékszövetkezetet?

Jelenleg a Körmend és Vidéke Takarékszövetkezet az egyetlen olyan szövetkezeti hitelintézet, mely nem tagja a szövetkezeti hitelintézetek integrációjának, és már annak egyik jogelődjéből, az Országos Takarékszövetkezeti Intézményvédelmi Alapból (OTIVA) is évekkal ezelőtt kizárták.

7. Hogyan alakulhatott ki a problémás kockázatos hitelállomány a körmendi takarékszövetkezetnél?

A tulajdonosi kör és a vezetés összefonódása olyan felelőtlen kockázatvállalási gyakorlattal párosult, mely nagyon rövid idő alatt ugrásszerű növekedést eredményezett a takarékszövetkezet hiteleiben. A folyósított hitelállományok tényleges problémáit csak az átfogó felügyeleti vizsgálat volt képes feltárni.

8. Mióta vizsgálja az MNB a takarékszövetkezetet, mióta tudja, hogy problémák vannak annak működésével, és mit tett eddig a megoldás érdekében? Miért nem léptek fel korábban a takarékszövetkezet hitelkockázati és fizetési problémáinak rendezésére?

A MNB 2012-ben indította el a Körmend és Vidéke Takarékszövetkezet átfogó vizsgálatát, melynek keretében – független szakértők időigényes munkáját is igénybe véve – súlyos kockázatokat tárt fel az intézmény kockázatvállalási gyakorlatában és irányításában.

A folyamatos felügyelés során a takarékszövetkezettől kapott adatszolgáltatások nem tartalmaztak a prudenciális mutatók megsértéséről tanúskodó adatokat. A takarékszövetkezetnél korábban lefolytatott -a tőkeszükséglet számítás helyszínen kívüli ellenőrzésére vonatkozó - felülvizsgálatok során az MNB jogelődjeként a pénzügyi felügyelet – többek között egy vizsgálata nyomán 2011 márciusában hozott határozatában – számos intézkedést hozott az intézmény kockázatainak csökkentése érdekében, többek között megemelte az intézmény tőkekövetelményét (az értékvesztéssel nem fedezett kockázatok fedezése érdekében).

9. Felmerült-e személyi, akár büntetőjogi felelősség az MNB szerint a Körmendi Tksz. bármelyik (volt) vezető tisztségviselőjével, esetleg tulajdonosával szemben?

Az MNB kivétel nélkül minden esetben, ha jogszabályokat sértő gyakorlatot állapít meg, vizsgálja a személyi felelősség kérdését. Jelen esetben a takarékszövetkezet gazdálkodási helyzetének számottevő romlása – ezen belül egyes konkrét ügyletek – miatt merülhet

fel egyes vezető állású személy(ek) felelőssége. Az ezzel kapcsolatos intézkedések folyamatban vannak, azokról a folyamatok lezárultát követően lehet részletesebben beszámolni.

10. Mekkora a körmendi takarékszövetkezet piaci súlya?

A Körmend és Vidéke Takarékszövetkezet súlya minimális a teljes magyarországi hitelintézeti szektoron belül. A takarékszövetkezet részaránya a mérlegfőösszeget tekintve 0,1 százalékos.

11. Van-e esély arra, hogy a körmendi takarékszövetkezet problémái miatt bármely másik takarékszövetkezet vagy pénzügyi piaci szereplő nehéz helyzetbe kerülhet Magyarországon? Van-e tehát „fertőzésveszély”?

Az MNB nem tart fertőzésveszélytől. A Körmend és Vidéke Takarékszövetkezet piaci súlya csekély, még közvetlen működési körzetében sem számít meghatározó piaci szereplőnek. A hasonló típusú intézmények kivétel nélkül élvezik a Szövetkezeti Hitelintézetek Integrációs Szervezetének védelmét, melynek tagintézményei ráadásul összességében kedvezőbb prudenciális mutatókkal bírnak és jobb likviditási helyzetben vannak a többi piaci szereplőnél.

12. Jogosultak-e a Körmend és Vidéke Takarékszövetkezet betétesei az Országos Betétbiztosítási Alap (OBA) kifizetésére? Mit kell tenniük a garantált betéthez való hozzájutáshoz?

Igen, természetesen jogosultak a betétbiztosítás törvényben foglalt általános szabályai szerint. A betétesek kártalanításáról, a teendőről a folyamat megindulása előtt az OBA (www.oba.hu) részletes felvilágosítást nyújt majd a nyilvánosság számára.

13. A Körmend és Vidéke Takarékszövetkezet befektetési szolgáltatásokat is nyújtott. Mire számíthatnak azok az ügyfelek, amelyek ilyen szolgáltatásokat vettek igénybe és befektetéseiket a Takarékszövetkezet kezeli?

A teendőről a végelszámoló fog részletes felvilágosítást nyújtani a Körmend és Vidéke Takarékszövetkezet honlapján.

14. A törvény szerint hány nap alatt és milyen formában kell kártalanítani a betéteseket az OBA-nak? Az MNB határozata alapján minden betétes kap majd kártalanítást?

20 napon belül minden jogosult betétes százezer eurónak (mintegy 30 millió Ft) megfelelő összeghatárig hozzájut a pénzéhez.

15. Végelszámolás esetén is el kell-e indítania a betétesek kártalanítását az OBA-nak? A korábbi jogszabályok szerint erre csak felszámolás esetén volt módja.

Igen. Az Országgyűlés a Soltvadkert és Vidéke Takarékszövetkezet végelszámolásának tapasztalatai kapcsán - a betétesek számára kedvezően - úgy módosította a hitelintézeti

törvényt, hogy a végelszámolás kezdőnapját követő 20 napon belül is minden jogosult betétesnek meg kell kapnia jogos követelését.

16. Lesz-e elég vagyona az OBA-nak a betétesek kártalanítására?

Természetesen. Az OBA vagyona többszörösen meghaladja a takarékszövetkezetnél elhelyezett betétek együttes összegét.

17. Ki lesz a körmendi takarékszövetkezet végelszámolója?

A Takarékszövetkezet vagyonszámolója jogszabályi előírás alapján a Hitelintézeti Fel-számoló Nonprofit Kft.

18. Meg lehet-e a továbbiakban szabályozói, illetve integrációs lépésekkel előzni a Takarékszövetkezet megrendüléséhez hasonló eseteket az MNB véleménye szerint?

A magyar állam már 2013-ban olyan, az MNB szakmai véleményével egybevágó jogszabályokat alkotott, amelyek érdemben erősítették a szövetkezeti hitelintézetek működésének biztonságát.

A mostanihoz hasonló kedvezőtlen jelenségek elkerülése és az uniós tőkeszabályozásban rejlő kedvezmények teljes körű kihasználása érdekében történt meg az egyes intézmények kötelező integrációs tagságának bevezetése, a működés egységes alapokra helyezése, illetve a szövetkezeti integráció szilárdabbá tételét biztosító kötelező és egységes intézményvédelmi szervezet kialakítása.

Az MNB bízik abban, hogy az új szabályozás keretei között a mainál szorosabban együttműködő, a gazdasági fejlődést jobban szolgálni képes szövetkezeti struktúra jöhet létre, amely érdemben képes lesz piaci súlyát növelni úgy, hogy közben az egyes intézmények sérülékenysége is jelentősen csökken.